

نسلهای جدید قراردادهای بیع متقابل (بای بک) و روش های حقوقی مدیریت ریسک در آن قراردادها

تالیف :

دکتر علی پورقصاب امیری

بابک سندی یلکی

کارشناس ارشد حقوق تجارت بین الملل

حسین نعمتی

کارشناس ارشد حقوق تجارت بین الملل

انتشارات مانی

۱۳۹۴

سرشناسه : پورقصاب امیری ؛ علی
عنوان و نامه پدیدآور : نسلهای جدید قراردادهای بیع متقابل (بای بک) و روشهای
حقوقی مدیریت ریسک در آن قراردادها
مشخصات نشر : اصفهان، مانی ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری : ۱۶۰ ص
شابک : ۳-۰۷۵-۱۸۴-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی : فیبای مختصر
یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل
استفاده است.
شناسه افزوده : سلطان ؛ بابک ۱۳۶۱
شناسه افزوده : نعمتی ، حسین ۱۳۶۲
شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۷۶۲۸۲

اصفهان، صندوق پستی : ۳۹۶-۸۱۶۴۵
تلفکس : ۰۳۱-۳۶۶۲۸۵۹۰

انتشارات
مانی

نام کتاب : نسلهای جدید قراردادهای بیع متقابل (بای بک) و روش های حقوقی مدیریت
ریسک در آن قراردادها

نویسندگان : دکتر علی پورقصاب امیری - بابک سلطان - حسین نعمتی

ناشر : انتشارات مانی

نوبت چاپ : اول . ۱۳۹۴

تیراژ : ۲۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی : آسمان

چاپ : گیتی

صحافی : سپاهان

قیمت : ۹۶۰۰ تومان

شابک : ۳-۰۷۵-۱۸۴-۶۰۰-۹۷۸

فهرست

صفحه	عنوان
۱۳	بخش نخست: آشنایی با قراردادهای نفت و گاز
۱۳	گفتار نخست: کلیات
۴۳	بخش دوم: تعاریف قراردادهای بیع متقابل
۴۳	گفتار نخست: کلیات
۴۵	گفتار دوم: تعریف بیع متقابل
۴۸	گفتار سوم: مشخصات قراردادهای بیع متقابل
۴۹	گفتار چهارم: ساز و کار قراردادهای بیع متقابل
۵۳	بخش سوم: ویژگیهای بیع متقابل
۵۳	گفتار نخست: موارد مهم در انعقاد قراردادهای بیع متقابل
۶۱	گفتار دوم: ویژگیهای اصلی قراردادهای بیع متقابل
۶۱	گفتار سوم: انواع قراردادهای بیع متقابل از نظر موضوعی
۶۳	گفتار چهارم: شروط قراردادی قراردادهای بیع متقابل
۶۴	گفتار پنجم: کمیته مدیریت مشترک (جی ام سی)
۶۵	گفتار ششم: حل و فصل اختلاف در قراردادهای بیع متقابل
۶۶	گفتار هفتم: بیع متقابل از لحاظ حسابداری
۶۷	گفتار هشتم: نظام مالی بیع متقابل
۷۰	گفتار نهم: روشهای ثبت پروژه بیع متقابل
۷۰	گفتار دهم: مراحل کلی در یک قرارداد بیع متقابل
۷۳	گفتار یازدهم: چارچوب عمومی قراردادهای بیع متقابل در بخش نفت و گاز

۷۶	گفتار سیزدهم : چارچوب کلی قراردادهای بیع متقابل
۷۹	گفتار چهاردهم : ماهیت قراردادهای بیع متقابل در ایران
۸۰	گفتار پانزدهم : اهداف قراردادهای بیع متقابل
۸۱	گفتار شانزدهم : اصول حاکم بر قراردادهای بیع متقابل
۸۳	گفتار هفدهم : نسل جدید قراردادهای بیع متقابل
۸۹	بخش چهارم : مدیریت ریسک
۸۹	گفتار نخست : مدیریت ریسکهای حقوقی و قراردادی
۱۱۷	گفتار دوم : تعریف مدیریت ریسک در قراردادهای بیع متقابل
۱۳۵	بخش پنجم : سازمان ملل
۱۳۵	گفتار نخست : بیع متقابل در دیدگاه سازمان ملل
۱۴۹	گفتار دوم : چالشهای سرمایه گذاری کلان اقتصادی
۱۵۰	گفتار سوم : معایب چالشهای بیع متقابل در ایران
۱۵۲	گفتار چهارم : محاسن چالشهای بیع متقابل در ایران
۱۵۷	منابع و مآخذ

مقدمه

به دلیل اهمیت نفت، به یک منبع حیاتی است؛ قراردادهای منعقدۀ نفتی نیز از اهمیت خاصی در جهان برخوردار هستند. اینکه اکثر قراردادهای نفتی جنبه بین المللی دارند، لذا این قراردادها، تارچه به تحولات سیاسی و اقتصادی در جهان درخور تغییرات و دگرگونیهای زیادی بوده اند که هرکدام از جنبه های خاصی حائز اهمیت بوده و قابل تامل می باشند، نوع قراردادهایی که هم اکنون در صنعت نفت ایران متداول گشته و به قراردادهای بیع متقابل^۱ موسوم گردیده است، یکی از بهترین روش ها و شیوه های جدید قراردادی می باشد و به جهت جبران عقب افتادگی در استحصال از میدان نفت و گازی طبق نظر بسیاری از کارشناسان عملکرد بسیار بالایی داشته است.

باید در نظر داشت که صنعت نفت یک صنعت بین المللی است و قرار نیست یک کشور نفتی، همه نیازهای خود را در داخل تولید کند، دوره کنونی، عصر توسعه روابط، میان کشورهای نفت خیز (NOC)^۲ و شرکت های بین المللی نفتی (IOC)^۳

^۱ Buy back

^۲ National oil company

^۳ International oil company

است و هیچ کشوری نمی تواند بدون تعامل و ارتباط با دنیای بیرون، توسعه مطلوب پیدا کند. با اصلاح قراردادهای بیع متقابل و یا قراردادهای خرید خدمات و دانش موردنیاز، می توان از سرمایه و مدیریت و دانش شرکت های درجه یک بین المللی برای توسعه پروژه های مهم صنعت نفت بهره برد.

همانگونه که مستحضر هستید، کشور ایران حدود ۱۰٪ کل ذخایر جهان را داراست که اگر از راهکارها و روش های روز دنیا برای افزایش تولید استفاده کند، به طور قطع، به هذات تولید نفت و گاز بهینه و صیانتی دست یافته است. پتانسیل تولید نفت در ایران با استفاده از روش های جدید بسیار بیشتر از پنج میلیون بشکه و کما بیش ۱۰ میلیون بشکه در روز قابل تصور است.

این نکته نیز حائز اهمیت است که مدیریت ریسک در این قراردادها فرآیندی نظاممند و جامع است که با کمک آن، ریسک های یک قرارداد را شناسایی و اقدام به تهیه طرح پاسخگویی به ریسک ها می کنیم. همان طور که می دانیم قرارداد های بالادستی صنعت نفت پیچیدگی زیادی دارد و باید در حین انعقاد قرارداد، حقوق و تکالیف طرفین به صورت شفاف مشخص شود. به منظور افزایش ضریب موفقیت پروژه اکتشاف و بهره برداری از میادین نفتی، باید در کنار مدیریت قرارداد، مدیریت ریسک را نیز به جریان انداخت. بدین ترتیب می توان ریسک ها را پیش از تاثیر منفی بر پروژه، شناسایی و طرح پاسخگویی به آنها را تهیه نمود. همچنین مدیریت قراردادی بخش مهمی از فرآیند انعقاد و اجرای قراردادهای صنعتی است، که کمک شایانی به شفافیت و کاهش ریسک های پروژه های بالادستی نفت می کند.

درسالهای اخیر، جمهوری اسلامی ایران، تلاش نموده است به منظور توسعه صنایع نفت وگازی خود، از میان روشهای موجود، شیوه بهینه، عقلایی و متناسب با قوانین و منابع نفت و گازی خود برگزیند. در این راستا با کمک قرارداد بیع متقابل و نسل-های جدید آن گامی مهم در جهت رسیدن به اهداف بلند مدت خود برداشته است.

در نسل جدید قراردادهای بیع متقابل سعی بر آن شد، با تغییراتی مثبت بتوان خلاء-های آن را از میان برداشت و امتیازهای مثبتی به آن افزوده شد و نه تنها این قراردادها توانسته است حاکمیت و مالکیت دولت ایران را بر میادین نفت و گاز کشور اعمال نماید و استقلال این صنعت را به دنبال داشته باشد، بلکه توانسته سود و منافع بسیاری برای کشور ایجاد کند.

کتاب حاضر که تلاشی است؛ در جهت تحلیل مفاد قراردادهای بیع متقابل نسل اول تا نسل های جدید آن (که یکی از رایج ترین نوع قراردادهای امروز ایران می باشد) در اختیار شما عزیزان قرار گرفته است.

لذا در این کتاب در بخش نخست پس از بررسی قراردادهای نفتی به طور اعم به توضیح و تبیین قرارداد خداتی پرداخته و انواع آن را مشخص کرده و در بخش دوم به تشریح قرارداد بیع متقابل و مزایای آن و نحوه به وجود آمدن آن و ساز و کار قراردادهای بیع متقابل پرداخته و در بخش دیگر به اهم مواد در انعقاد قراردادهای بیع متقابل و ویژگی های اصلی و شرایط قراردادی و محورهای اساسی و نسل جدید قراردادها بیع متقابل را توضیح داده است. بخش چهارم به تبیین مدیریت ریسک در قراردادهای بیع متقابل و روش های مدیریت ریسک (قانونی و حقوقی) پرداخته است.

در نهایت و در بخش پایانی بیع متقابل از دیدگاه سازمان ملل بررسی شده و چالش-های سرمایه گذاری کلان اقتصادی که در ایران می باشد را توضیح مختصری داده شده است.